

נפוץ ב-תפוצה האסטרונומית" של 22 אלף טפסים עד שהתדרדרה לאלפים אחדים. שני העתונים, מספר גולן, פעלו תמיד בגרעון ותמיד היו „על סף הסגירה“.

● עם הופעת „נשיקת רוקסן“, תרגומו של המשורר יונתן רטוש ל„סיראנו דה ברבראק“ מאת אדמון רוסטאן, הביא בזמנו המדור הספרותי של „ידיעות אחרות“ גות“ קטע שתורגם בשעתו ע"י ז. זיבוטינסקי לצד אותו קטע בתרגום החדש, ללמד על ההבדלים בגישתם של שניים מגדולי מתרגמינו. להלן שורות אחדות:

זיבוטינסקי

סירנו : הו, לו מכל עדי

מבריק נקוד-הצבע,

יכולנו הינצל ברעננות הסבע !

במקום למצוץ טיף טיף

מאצבעון זהב

את-קהוה תפל מארץ השנהב — — —

סירנו : הכל, הכל הכל

שיעלה בגוש, בלי כל פוץ צובע

אשליך מלי : אני צמא, אני גועש,

אני אוהב אותה — אותך אני אוהב

ושמך הוא בלבבי כמו ענבול לוחב.

רטוש

סירנו : לו הרחק מאשפות

לפידים וחץ נצען

מעט אל דברים... אל אי מה

רענן !

במקום טיפה טיפה מאצבעון

זהב

מלוטש לגמוע תפלות מימי

אכזב — — —

סירנו : כל מה, כל מה, כל מה

שיעלה מלוא חופניים לה

אשליך,

לא אקלע זרים. אהבתיך אהבתיך

אני נחנק, אני סרוף לא עוד אוכל,

רב מכוחי ; שמך בלבבי כענבל.

● עתון יומי חדש בשם „היום“ החל יוצא בתל-אביב במקום „חרות“ ו- „הבוקר“. בעתון משתתפים האישים ה- מרכזיים של גזל וכן הדי-ר אליעזר ליבנה בסור שבועי כמשתתף-אורח קבוע שאינו מזוהה ואף חולק על רבות מהשקפות המפלגה החדשה. במדור הספרותי של העתון כתב ברוך קרוז מאמר מקיף על תולדות „היום“ בעתונות העברית בשמונים השנים האחרונות.

„היום“ הראשון הופיע בראשית שנת 1886 בפטרבורג, בירת רוסיה באותם הימים שבהם היתה הישיבה בה ליהודים אסורה חוץ מאלה שקיבלו רשות מיוחדת לכך. מר קרוז מציין את העובדה שעד הופעת „היום“ היו קיימים רק שבועונים עבריים. „המליץ“ ו-„הצפירה“ „התקנאו“ ב-„היום“ וכעבור שבועות מעטים התחילו אף הם להופיע יום יום.

● „היה היו שני עתונים“, בכות- רת זו מכתיר אביעזר גולן, כתבו הוטיק של „ידיעות אחרונות“, את מאמרו על סגירת „הבקר“ ו-„חרות“. המאמר, המשתרע על עמוד שלם, סוקר את תולדות שני העתונים שדרכם הצטלבה פעמים רבות ומעלה זכרונות מעניינים וקוריוזים. על צחת „הבקר“, שהוקם על שלד עובדי „בוטנאי“, שבועון החקלאים העבריים בעריכתם של משה סמילנסקי וטוביה מילר — נימנו רק „אריות“ בעולם הספרות אבל אף אחד מהם לא היה עתונאי... וכאשר התכנסו להכין לרפוס את הגליון הראשון של „הבקר“ היתה התוצאה : ירחון ספרותי במתכונת של עתון יומי...

„חרות“, הצעיר מקודמו, הורתו ולידתו כעתון קיר של אצל שהודפס בדפוסים מחתרת והופץ בסכנת נפשות על ידי צעירים רעולי פנים המצויידים במברשת ודבק — ואקדה. הגליון הראשון של „חרות“

שלוסי אמונת ישראל נתבעים להכיר כי מדינה יהודית לא תוכל לשמור את השבת כמו יהודים בעיירה פולנית; וכשם שהי חקלאי היהודי בארץ ישראל נאלץ לקיים את משקו בלי הגוי של שבת כן אין מנוס מלקבוע את הרגלי העבודה בנמלים, נמלי תעופה ומספר לא קטן של מיתקנים ו"שירותים נוספים — — — לולא הטילו האדוקים על מדינת ישראל טגירת בתי קולנוע ותיאטרון בליל שבת והפסקת ה"תחבורה הציבורית ייתכן כי פועלי הנמל היו נכונים יותר לעבוד במוצאי שבת; אך כאשר רק מוצאי שבת פנוי להמוני הפועלים לצרכי בידור וחיי חברה יוצא, שוב באורח פאראדוכסלי, ששמירת שבת של רוב ה"אוכלוסיה פירושה "חילול שבת" בידי מיעוט. "חילול" זה נעשה לצרכים חיוניים בלבד — — — שמירת שבת תיתכן גם כיום בחיליאמסבורג יותר מבישראל; אך חסידי הרבי מלובאביץ פטורים מהאחריות על נמל ביגלאומי ועל משק של ייבוא סחורות וייצואן לפי תנאים של שוק עולמי.

● **"הגיאוגרפיה מרחקת לעתים"**
אמר ש. י. עגנון בטכס הענקת מגילת אזרחות הכבוד של ירושלים למרטין בובר ז"ל, שנמסרה לבני משפחתו של המנוח. ש. י. עגנון העלה בטכס זכרונות מפגישותיו עם בובר במשך חמישים שנה והעיר בשחוק כי בחוץ לארץ כאשר הוא ובובר גרו במרחק רב איש מרעהו נפגשו לעתים יתך תכופות מאשר בעת מגוריהם בירושלים בשכונות סמוכות.

● **מאות ביטניקים** מציפים לאחרונה את מדינת ישראל הקוסמת להם על אקלימה הנוח וההווי החברתי המיוחד שלה. כיון שאין הם מפריעים ואין ביניהם נוער משתולל ועברייני לא פגעו בהם עד כה. אך תושבי אילת החלו מתלוננים על הלכוך שסביבם והעירייה החליטה לגרשם. הסופר י. בר יוסף בטורו ב"דיעות אחרונות" טוען כי נוכחותם של ה"ביטניקים" מסיפה גזון פיקנטי למדינה ומכניסה נעימה בזהמית ביגלאומית לארץ וחבל שלא באו לפני שלושים-ארבעים שנה! ..."

יען רמגל

● **אוצר עברי נתגלה ברוסיה**

בארכיון המכון לעמי אסיה גילה ד"ר הל אלכסנדרוב, מרצה באוניברסיטת לנינגרד, וחוקר ספרות עברית, בראיון שמסר לסוכנות "נובוסיטי". מלבד חומר מדעי חשוב לחקר החסידות, הקבלה והספרות העברית נתגלו מאמרים על תולדות "ירושלים דליטה", עזבונות בכתבי יד של המשוררים וה"סופרים אברהם בר גוטלובר ויהודה לייב גורדון ודוד מגיד, וכן כתבי יד של הרמב"ם, מגדלי, שלום עליכם וביאליק.

● **לרגל הופעת "הנה האש" ספרו של המחבר היהודי-אמריקני מ. בלנקפורט שיצא לאור בתרגום אהרן אמיר נערכה בבית יהושע ברנדשטטר מותיקי יבנאל אשר לו מוקדש הספר. הספר מתאר בצורת רומאן את פרשת גיל"י השנוייה עד היום ב"מתלוקת בקרב חותיקי הארץ. בנאום רווי הומור הכריז בראנדשטטר כי גם בימי פעולתה של גיל"י התנגד למעשיה, וגם היום, מחזיק הוא בהשקפה זו. המחבר ש"התנצל" על ש"גזל" נושא מסופרים לידי הארץ אמר כי יש עדיין כר נרחב למחקר ומקום לספרים נוספים על הפרשה הדרמטית והמסעירה של מעשי אהרן אהרונוסון ותבריו.**

● **פתיחת הנמל החדש באשדוד**
שימשה עילה לחידוש החיכוך על דרכי שמירת השבת במדינת ישראל. במאמרו "כפיה לשמירת שבת או כפיה לחילול שבת" כתב הפרופ. א. אורבך ב"הארץ": "שאלת הפעלת או אי הפעלת נמלי ישראל בשבת היא ליהודי השומר מצוות בעייה דתית, אבל גם ליהודי חופשי, חורגת היא מתחום החיים הפרטיים וקשורה היא בשאלת עיצוב דמותו של יום המנוחה הרשמי של מדינת ישראל".

● **"שמירת שבת נוסח מדינת ישראל"**
זוהי כותרת מאמרו הראשי של "הארץ", בגליון בו הודפס מאמרו של הפרופ. אורבך.

המאמר, המצטט את הערת סופר "הארץ" בחיפה, שבאה בשולי מאמרו של הפרופ. אורבך כי השבת העבודה בנמל חיפה לרבות לילי שבת עולה לגרום נזקים של מליוני דולארים לשנה לכלכלת המדינה ו"לפנע קשות בייצוא המקומי אומר: גם